

KÄSIVARREN SENIORIT DIGITAITOJA KEHITTÄMÄSSÄ

Vuorinen Tarja

Opinnäytetyö
Sosiaalialankoulutus
Sosionomi

2022

Sosiaalialankoulutus
Sosionomi

Tekijä	Tarja Vuorinen	Vuosi	2022
Ohjaaja(t)	Merja Hjulberg & Seija Järvi		
Toimeksiantaja	Käsivarren seniorit ry		
Työn nimi	Käsivarren seniorit digitaitoja kehittämässä		
Sivu- ja liitesivumäärä	31 + 4		

Ikäihmisten digitaitojen kehittäminen on ajankohtaista. Yhä useampi ikäihmisten palvelu on siirtynyt internettiin. Tässä opinnäytetyössä ikäihmiset opettelivat digitaitoja. Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö.

Opinnäytetyön toimeksiantaja on Käsivarren seniorit ry, jonka toiminta-alue on Muonio ja Enontekiö. Opinnäytetyön toiminnallisessa osuudessa ikäihmiset koontuvat kaksi kertaa yhdessä Teams-yhteydellä. Opinnäytetyön toiminnalliseen osuuteen osallistui 26 ikäihmistä, joista 16 ei ollut aikaisemmin käyttänyt Teams-ohjelmaa. Hankkeen aikana ikäihmiset opettelivat ensin Teams-ohjelman. Kokoontumisen aiheita olivat esimerkiksi musiikki ja laulaminen. Toiminnallisen osuuden suunnittelu perustui Käsivarren senioreiden aikaisemmassa hankkeessa esitettyihin toiveisiin.

Opinnäytetyössäni kerättiin tietoa siitä, miten ikäihmiset kokivat kokoontumiset Teams-yhteydellä. Haastattelut toteutettiin ryhmä- ja yksilöhaastatteluina. Tulokset osoittivat, että Teams-kokoontumiset on koettu jännittäviksi, tarpeellisiksi ja mukaviksi. Osallistujat pitivät tärkeänä tuttujen tapaamista ja yhdessä olemista. Tapaamisiin sisältyi myös tärkeää ajankohtaista tiedotusta esimerkiksi tietoa turvallisuudesta salasanoista tai ohjeita ostosten tilaamisesta internetin kautta. Tämän opinnäytetyön tuloksena Käsivarren seniorit aloittavat säännölliset tapaamiset Teams-yhteydellä kerran kuukaudessa. Kokoontumisten ohjelma laaditaan osallistujien toiveiden mukaisesti.

Avainsanat

Ikäihminen, digitaidot

Degree Programme of Social Services
Bachelor of Social Services

Author	Tarja Vuorinen	Year	2022
Supervisor	Merja Hjulberg & Seija Järvi		
Commissioned by	Käsivarren seniorit ry		
Subject of thesis	The development of digital skills for the Käsivarren seniorit		
Number of pages	31+ 4		

The development of digital skills for the elderly are topical. More and more digital services for the elderly have moved to the Internet. The the functional part of this thesis elderly people learned digital skills. This thesis is a functional thesis.

The thesis was commissioned by Käsivarren seniorit ry whose area of operation is Muonio and Enontekiö. In the functional part of the thesis, the seniors meet twice using a Teams connection. 23 elderly people attended the functional part of the thesis, of which people 16 of had never used Teams before. During the thesis seniors first learned about Teams meeting. Themes of Teams meeting were for example music and singing. The planning of the thesis was based on the wishes of the Käsivarren seniorit in an earlier project.

In the thesis, information was gathered on how seniors experienced gatherings through Teams connection. The interviews were conducted as group and individual interviews. The results showed that the Teams gatherings were perceived as exciting, necessary and comfortable. Participants considered it important to meet and get to know acquaintances. The meetings also included important up-to-date information such as secure passwords and instructions for ordering purchases online. As a result of this thesis Käsivarren seniorit start regular meetings with Teams meeting once of month. The program of the meetings is prepared according to the wishes of the participants.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	IKÄIHMISET DIGIOSAAJINA	7
2.1	Käsivarren seniorit	7
2.2	Ikäihmisten digiosaaminen.....	8
2.3	Väestön ikääntyminen.....	11
3	OPINTONÄYTETYÖN TOTEUTUS.....	13
3.1	Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymys	13
3.2	Opinnäytetyön metodologiset valinnat	14
3.3	Eettisyys ja luotettavuus	16
4	OPINNÄYTETYÖN KÄYTÄNNÖN TOTEUTUS.....	17
4.1	Opinnäytetyön toimintasuunnitelma	17
4.2	Ensimmäinen Teams-etätapaaminen	19
4.3	Toinen Teams-tapaaminen	20
4.4	Tulokset	21
5	JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	26
5.1	Johtopäätökset	26
5.2	Pohdinta.....	27

1 JOHDANTO

Yhä useampi ikäihmisten palvelu siirtyy ja on siirtynyt internettiin. Älykännykkä löytyy melkein jokaiselta. Ikäihmisiltä odotetaan digiosaamista. Osaamattomuus voi tuoda epävarmuutta, kun ei ole tietoa eikä laitteita, jotka auttaisivat pysymään digiosaajien mukana. Koronan aikaiset rajoitukset ovat tuoneet omat haasteensa ikäihmisten digiosaamiseen, koska lähikontaktit ovat vähentyneet. Yksin ei ole helppoa oppia uutta.

Digitaalisuus on väline, mutta ei yksin voimista ketään vaan tarvitsee rinnalleen muita voimistavia tekijöitä, kuten hankkeen tai järjestön toimintaa. Digitaalinen voimistuminen käynnistyy, kun osallistujalla on tekniset, asenteelliset ja taidolliset edellytykset osallistumiseen. Digitaalinen voimistuminen on kehitys, joka näkyy teknisten taitojen ja vuorovaikutteisten verkostojen lisääntymisenä sekä tiedon tuottamisena ja saamisena (Mäkinen 2006, 131–135).

Ikäihmiset ovat yhteiskunnan merkittävä voimavara, koska eläkkeellä voidaan olla jopa 40 vuotta. (Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2030, 27.) Ikäihmisten selviäminen teknologisoituvassa yhteiskunnassa tarvitsee osaamistason nostamista ja perustaitoja päivittämistä jatkuvasti. Yhdistyksissä on osaamispääomaa osaamisen nostamiseen, jos osaaminen tunnustetaan ja kehittämistarpeet löydetään. (Sitran selvityksiä 146/2019, 20–31). Laki määrittää, että jokaisella on yhdenvertainen mahdollisuus käyttää digitaalisia palveluja (Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019, 5 §). Asiakaslähtöisyys on valtakunnallisen digituen kehittämisen perusteena ja digituen kehittäminen perustuu hallitusohjelmaan (Digi- ja väestövirasto, Suosituksia digituen tarjoamisesta 2021, 30).

Tämän opinnäytetyön toimeksiantaja on Käsivarren seniorit ry. Opinnäytetyön tavoitteena on kehittää ikäihmisten digiosaamista ja kannustaa osallistumaan etäkokoontumisiin. Etäkokoontumisen opettaminen tähtää jatkossa järjestettäviin säännöllisiin etäkokoontumisiin. Digiosaaminen on käsitteenä laaja, joten tässä opinnäytetyössä aihe on rajattu ikäihmisten digiosaamiseen sekä osallistumisen mahdollistamiseen ja edistämiseen.

Tämä toiminnallinen opinnäytetyö etsii vastausta ikäihmisen näkökulmasta kysymykseen, "Miten ikäihmiset ovat kokeneet etäkokoontumiset?"

Tutkimuksen mukaan ikäihmisten digioppiminen tulee vastata ikäihmisten tarpeisiin. Oppimisen mukana tulee aina olla leikillisyyttä. Oppimisen järjestelmällisyyden ja jatkuvuuden takaamiseksi elinikäinen oppiminen ja vanhustyön näkökulma tulee tuoda opetussuunnitelmiin. Oppimisesta tulee vastata useampi toimija, sillä oppiminen ei ole yhden tahon tehtävä (Rivinen 2021, 97). Yhdistystoiminta on toimijana kehittämässä elinikäistä oppimista, jos sille annetaan mahdollisuus. Arvioitu on, että yhden euron panostaminen yhdistyksen toimintaan palautuu lisääntyneen hyvinvoinnin kautta kuutena euronä. (Hoppania, Vilkkö & Topo 2021, 49). Positiivinen yhteisö lisää toimijuutta ryhmänä ja yksittäisenä ihmisenä, kun jokainen osallistuja tuntee olevansa erityinen, voivansa vaikuttaa ja tuntee olevansa osallinen. Yhteisöllisyydessä syntyvä myönteinen yhteenkuuluvuuden tunne tuo voimavaroja ja turvallisuuden tunteen. (Väyrynen, Kostamo-Pääkkö & Ojaniemi 2015, 322).

Yhdenvertainen digituki kaikille on Valtiovarainministeriön digiohjelman suositus. Digiohjelman mukaan hallintolaki määrittelee, että viranomaisilla on velvollisuus neuvoa palvelujensa käytössä. Yleensä digituen antajina ovat läheiset, ystävät, vanhemmat ja lapset (Digi- ja väestövirasto, Suosituksia digituen tarjoamisesta 2021, 6).

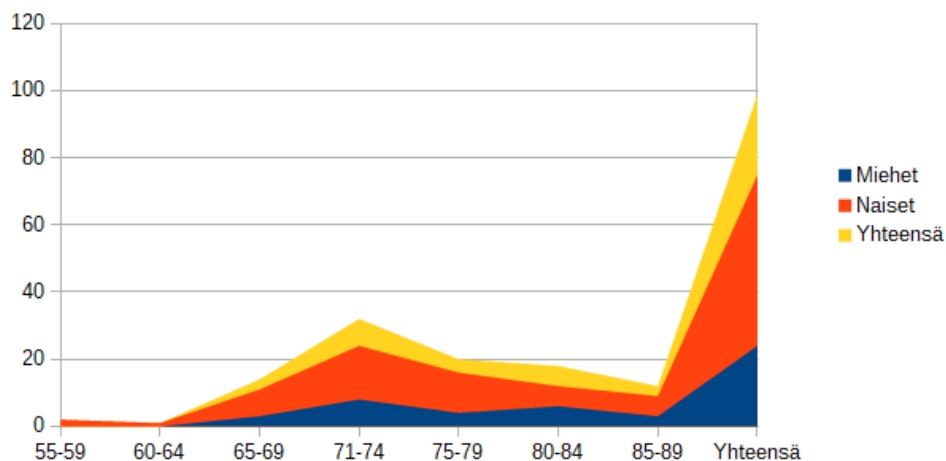
Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2023 edistää digitaalisuutta normaalin toiminnan osaksi ja ohjaa ihmisten välistä vuorovaikutusta kohti säännöllisiä videoyhteyksiä. (Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus 2020:29, 33). Videoyhteydet ovat yleistyneet ja kasvokkaiset palvelut toimistoista ovat siirtyneet digialustoiksi ja verkkosivuiksi, kun korona on estänyt kasvokkain tapaamiset (Rivinen 2021, 102).

Tämän opinnäytetyön näkökulma on, että jokaisella Käsivarren seniorilla on mahdollisuus osallistua etäkokoontumiseen. Digiloikka arvostaa ihmiskontakteja, tähtää harkittuun teknologian hyödyntämiseen ja tasa-arvoiseen osallistumiseen (Dufva ym. 2020, 64).

2 IKÄIHMISET DIGIOSAAJINA

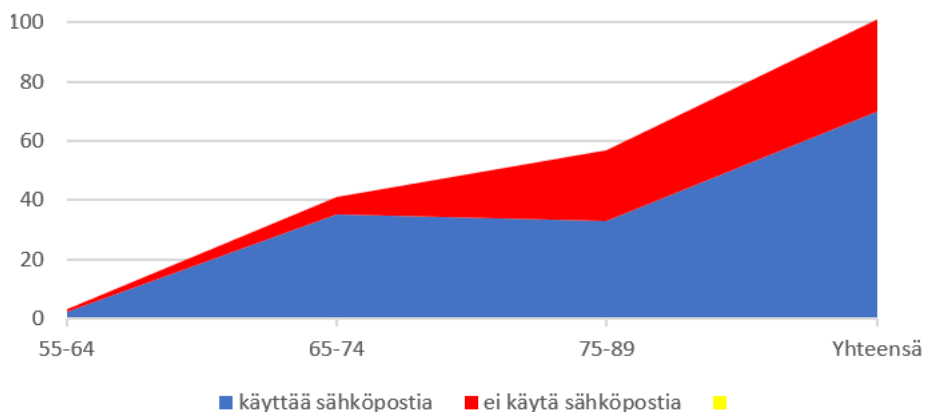
2.1 Käsivarren seniorit

Käsivarren seniorit ry ikäihmisten yhdistys, johon kuuluu noin 100 jäsentä. Yhdistyksen toiminta-alue on Muonio ja Enontekiö. Kuitenkin suurin osa jäsenistä on Muoniosta. Yhdistys täytti kolmekymmentä vuotta vuonna 2019. Ikärajaa jäsenyydelle ei ole, mutta jäsenet ovat 58–89 –vuotiaita. Jäsenten keski-ikä on 75 vuotta (Käsivarren seniorit 2021). Alla oleva taulukko kuvaa Käsivarren seniorit ry:n ikäjakaumaa.

Kuvio 1 Käsivarren seniorit ikäjakauma (Käsivarren seniorit 2021)

Käsivarren seniorit ry on pitänyt jäsentensä digitaitojen kehittämistä tärkeänä, sillä Käsivarren seniorit ry:n vuoden 2021 toimintasuunnitelmassa tavoitteena oli, että Käsivarren seniorit ry jäsenet ovat edellä kävijöitä nettiasioissa. Käsivarren seniorit on kehittänyt viestintäänsä jo vuosia suunnitelmallisesti siten, että 70 % jäsenistä käyttää sähköpostia. Alla oleva kuvio kuvaa Käsivarren senioreiden sähköpostin käyttämistä (Käsivarren seniorit 2021).

Kuvio 2. Käsvärren seniorit sähköpostin käyttäminen (Käsvärren seniorit 2021)

Yhdistyksen hallitus on ollut esimerkkinä digitaitojensa kehittämisessä, kun hallitus on opetellut pitämään kokouksensa korona-aikana Teams-yhteyden kautta. Sääntöjen mukaan Käsvärren seniorit ry edistää ikääntyvien ja eläkeläisten aineellisten ja henkisten tarpeiden tyydyttämistä. Toimintasuunnitelmassa vuodelle 2022 todetaan, että hallitus järjestää jäsenten toiveiden mukaisesti tapahtumia, panostaa hyvinvointiin ja koulutukseen sekä edistää tiedotusta, sähköpostin ja älykännykän antamia mahdollisuuksia sekä etäkokoontumisia. Yhdistys pyrkii koronan tuomien haasteiden keskellä muokkaamaan toimintaansa niin, että jäsenet hyötyvät toiminnasta (Käsvärren seniorit 2021).

2.2 Ikäihmisten digiosaaminen

Palveluita digitalisoidaan ja internetin käyttö on päivittäistä ja arkista (Koskinen & Sainio 2020, 54). Internettiä käytti koko maailman väestöstä 51 % vuonna 2019. Digitaalisten palvelujen käytön edellytys on käyttäjän toimivat ja kattavat internet-yhteydet sekä tarvittavat digitaidot (Ahola & Hirvonen 2021, 67). Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019, 1 §) määrittää jokaiselle yhdenvertaiset mahdollisuudet käyttää digitaalisia palveluja. Teknologian käyttö on aina oma valinta, joka voi läheisten tuella sulautua arjen toimintoihin ja lisätä elämän laatua. Tietotekniikan oppimiseen vaaditaan ikäihmisen omaa aktiivisuutta ja erilaisia tukimuotoja, jos ikäihmisille ei ole läheisiä auttamassa (Wessman, Erhola, Meriläinen-Porras ym. 2013, 45–47).

Digitalisoituminen edellyttää monipuolista mediakasvatusta. Medialukutaito on jokaisen yksilöllinen valmius käyttää digitaalisia palveluja ja teknologiaa sekä tuottaa itse, ymmärtää, ja analysoida mediatekstejä. Elinikäisen oppimisen kehittäminen edellyttää vanhustyön näkökulmaa opetussuunnitelmiin. Tutkimus nimeää ikäihmisten tarpeeseen säädetyn opetuksen ja ohjauksen hienosäädön medialukutaidon geragogiikaksi. Medialukutaidon geragogiikka sisältää kahdeksan keskeistä suunnitteluperiaatetta, jotka ovat ikäihmisten omat tarpeet, ikäihmisten medialukutaidon kokonaisvaltainen lähestyminen, erilaisten pedagogisten lähestymistapojen hyödyntäminen, pehmeät ja sosiaaliset taidot omaavat ohjaajat, ikääntyneiden kognitiivisten taitojen tukeminen, ikääntyneiden voimaantumisen tukeminen, systemaattinen ja jatkuva tuki ja monialaisen yhteistyön lisääminen (Rivinen 2021).

Valtiovarainministeriön Digiohjelman tavoitteena on toteuttaa digituen saatavuus digipalvelulain mukaisesti koko maahan yhdenvertaisesti kaikille, Digiohjelma tukee osallisuutta, madaltaa kynnystä sähköisen palveluun sekä palveluiden ja laitteiden käyttöön. Digiohjelman mukaan hallintolaki määrittelee, että viranomaiset ovat velvollisia neuvomaan palvelujensa käytössä. Yhdistysten digituen perusteena on vapaaehtoisuus ja vertaistuki. Digituen ensisijaiseksi ja suurimmaksi tarjoajaksi digiohjelma nimeää läheiset, ystävät, vanhemmat ja lapset (Yritysten ja yhteisöjen digiosaaminen, suosituksia digituen tarjoamisesta 2021).

Verkkopalveluiden saavutettavuus ei ole kaikille mahdollista, vaikka käyttö on arkista. Informaation löytäminen nettisivuilta ja eri toimintojen kokeilu esimerkiksi selaimen suurentaminen ovat ikäihmisille haasteellisia. Olennainen tieto nettisivuilla tulisi olla yksinkertaisesti esitettynä, ensimmäisenä sivuilla tai helposti havaittavissa. Ikäihmiset, mutta myös rajoitteettomat ja näkövammaiset eivät aina ymmärrä sivujen tarkoitusta tai sivuilla on ongelmia sivujen navigaatioissa (Kimpimäki 2022, 47).

Vuodesta 2019 vuoteen 2021 internettiä useasti käyttävien osuus on noussut 9 prosenttia ikäryhmässä 65–74 –vuotiaat ja 4 prosenttia ikäryhmässä 75–89 –vuotiaat. Vuonna 2021 internettiä käytti useasti päivässä 57 prosenttia ikäryhmästä 65–74 –vuotiaat ja 23 prosenttia ikäryhmästä 75–89 –vuotiaat. (Tilastokeskuksen

väestön tietotekniikan käyttötutkimus 2021). Alla oleva taulukko kuvaa internetin käyttöä eri ikäryhmillä vuonna 2021.

Taulukko 1. Internetin käytön ja eräiden käyttötarkoitusten yleisyys 2021, %-osuus väestöstä (Tilastokeskus 2021)

	Käyttänyt internetiä ¹⁾	Käyttää internetiä yleensä useita kertoja päivässä	Verkosta ostaminen ¹⁾	Ostanut ruoka-annoksia ravintoloilta suoraan tai kuljetuspalvelun kautta ¹⁾	Nähty epätosia tai epäilyttäviä tietoja tai sisältöjä uutisvustoilla tai sosiaalisessa mediassa ¹⁾
16–24	100	98	73	43	84
25–34	100	99	74	43	78
35–44	99	96	77	36	77
45–54	100	91	70	21	69
55–64	97	82	48	9	57
65–74	85	66	33	4	46
75–89	57	27	11	0	21
Miehet	94	84	57	22	67
Naiset	92	81	56	24	60
Kaikki	93	82	57	23	63

1) Viimeisten kolmen kuukauden aikana

Tiedostojen siirtäminen ja kopiointi, sovellusten asentaminen sekä tekstinkäsittely ovat tavallisimpia tietotekniikkataitoja. Vuonna 2019 yleisimmät internetin käyttötavat koko maassa olivat sähköpostin lähettäminen, pankkiasioiden hoitaminen, uutissivujen ja verkkolehtien lukeminen sekä tavaroita ja palveluja koskevat tiedonetsinnät (Ahola & Hirvonen 2021, 67). Vuonna 2020 koronaepidemia sai aikaan ”pakotetun koronaloikan”, koska kasvokkain tapahtuvia tapaamisia oli vältettävä ja palveluja siirtyi verkkoon (Ahola & Hirvonen 2021, 71). Koronavuosi motivoi ikäihmisiä siirtämään yhteydenpitoa yhteisöpalveluihin, joita ovat esim. Facebook, WhatsApp ja Instagram. Yhteisöpalvelujen käyttö lisääntyi, sillä ikäryhmässä 65–74 –vuotiaat aikaisemmin käyttäjiä oli alle 200 000 ja vuonna 2020 määrä oli yli 300 000 ja ikäryhmässä 75–89 –vuotiaat käyttäjiä aikaisemmin oli

45 000 ja vuonna 2020 määrä oli 75 000 (Tilastokeskuksen väestön tietotekniikan käyttötutkimus 2020).

Tutkimuksen mukaan yhteiskäyttöön tarkoitetut tietokoneet voisivat olla konkreettinen keino aloittaa, sillä iäkkäät odottavat teknologialta itselleen yksilöllisiä ratkaisuja, suoraa hyötyä ja todellista käyttötarkoitusta. (Wessman, Erhola, Meriläinen-Porras ym. 2013, 45–47).

2.3 Väestön ikääntyminen

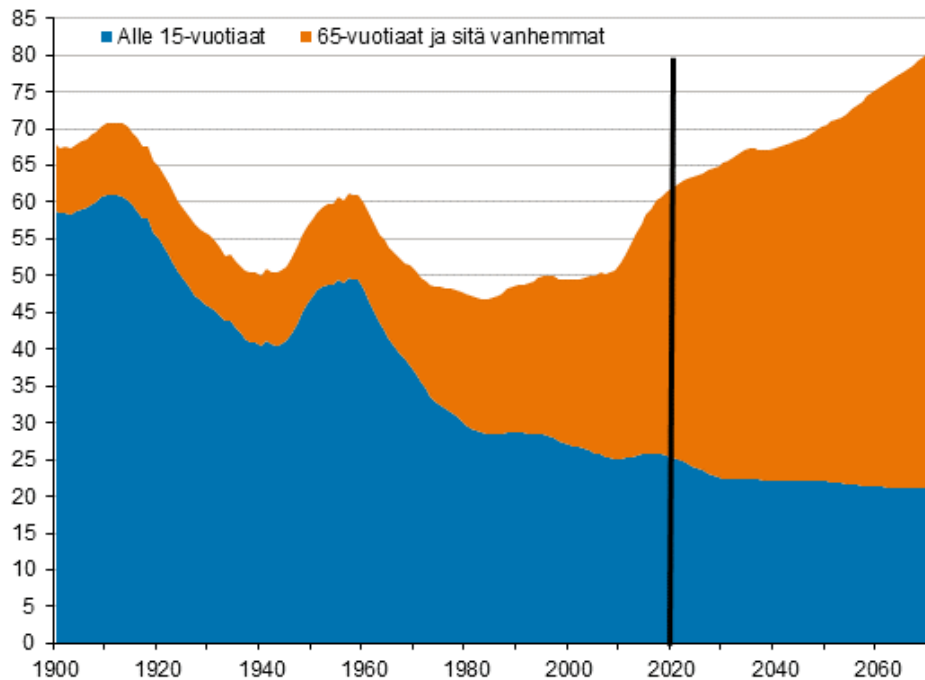
Ikäihminen on ainutlaatuinen ja yksilöllinen yksilö, jolla on omat tarpeet ja toiveet. Työelämästä poistuminen tarjoaa ikäihmiselle aktiivisen ikävaiheen, joka on mahdollisuus, mutta ei aktiivisuuden velvollisuus (Nivala & Ryyänen 2020, 273–274). Valtakunnallinen vanhusbarometri-tutkimuksessa on määritelty yli 60-vuotiaille tehdyllä kyselyllä vastaajille mieluisia nimityksiä, joita olivat ikäihminen, iäkäs ihminen ja ikääntynyt ihminen. Eläkeläiseen verrattuna suosiota ovat lisänneet seniorikansalainen ja seniori. Kyselyn mukaan yli 80-vuotiasta voi kutsua vanhukseksi, mutta ei yli 60-vuotiasta. Vanhukseksi nimitetty henkilö voi alkaa käyttäytyä kuin vanhus (Nurmi ym. 2014, 248).

Ihmisen vanhenemiseen vaikuttavia tekijöitä ovat sosiaaliset, biologiset ja psykologiset tekijät sekä jatkuvan vuorovaikutuksen kautta elinympäristö ja terveys (Nurmi ym. 2014, 245). Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista (980/2012, 3§) määrittelee iäkkääksi henkilön, jolla sosiaalinen, psyykinen, kognitiivinen tai fyysinen toimintakyky on korkean iän, sairauksien tai vammojen vuoksi heikentynyt tai rappeutunut. Ikääntynyt väestö tarkoittaa ikänsä puolesta vanhuuseläkkeeseen oikeuttavaa väestöä. Psyykinen toimintakyvyssä persoonallisuus on suhteessa elämäntapaan, elinympäristöön ja elämänhistoriaan. Kognitiivisia toimintoja tarvitaan asioimisessa ja kodinaskareissa, jolloin riskitekijöiden ehkäiseminen tai vähentäminen ovat tärkeitä esimerkiksi sydän- ja verisuonisairaudet, masennus, pään alueen vammat (Nurmi ym. 2014, 253).

Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2023 määrittelee, että vuonna 2030 joka neljäs suomalainen on täyttänyt

75 vuotta. Mahdollisuus kehittää itseään ja yhdenvertainen osallistuminen yhteiskunnan toimintaan elämän kaikissa vaiheissa pitää eläkeläisillä hyvää elämänlaatua ja toimintakykyä yllä sekä edistää aivoterveyttä. (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:39, 16–23).

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan vuosi 2021 on jo kuudes peräkkäinen vuosi, kun ihmisiä syntyy vähemmän kuin kuolee. Ennusteen mukaan vuoteen 2034 saakka väkiluvun kasvua ylläpitää nettomaahanmuutto. Alla olevasta taulukosta näkyy matalan syntyvyyden vaikutus väestölliseen huoltosuhteeseen. Alle 15-vuotiaita on ennusteen mukaan vuonna 2060 noin 200 000 vähemmän kuin vuonna 2020. (Suomen virallinen tilasto 2021). Väestöllinen huoltosuhde 1900–2020 ja ennuste vuoteen 2070 on esitetty kuviossa 2.

Kuvio 3. Alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden ja sitä vanhempien määrä 100 työikäistä kohden (Suomen virallinen tilasto 2021)

Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030 on määritellyt, että ikääntyvät aikuiset tulee nähdä voimavarana, jotka käyttävät aikaa vastikkeettomaan vapaaehtoistyöhön. Vapaaehtoistyötä tulisi lisätä vahvistamalla järjestöjen ja kuntien yhteistyötä sekä edistämällä vapaaehtoistyön houkuttelevuutta ja kumppanuutta esimerkiksi vanhusneuvostojen kanssa. Ikäohjelman mukaan ikääntyneiden osallistuminen edistää terveyttä ja hyvinvointia, sillä merkityksellisen elämän lähtökohta on vastuu toisista ja ympäristöstä (Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:31, 37).

3 OPINTONÄYTETYÖN TOTEUTUS

3.1 Opinnäytetyön tavoite ja tutkimuskysymys

Opinnäytetyön tavoite on löytää aihe, jolla opiskelijan parhaat osaamisalueet tulee esille. Opiskelijan tulee olla motivoitunut kehittämään taitojaan ja lisäämään tietoa opinnäytetyön aiheen alueelta. Opinnäytetyön aihealue tavoitteena on tukea urasuunnitelmia. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 24). Sosionomin opintojen kompetensseihin kuuluu innovaatio-osaaminen, sosiaalialan eettinen osaaminen sekä kriittinen ja osallistava yhteiskuntaosaaminen, joiden pohjalta tässä opinnäytetyössä tavoitteena on kehittää työtapoja, edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä edistää hyvinvointia ja kansalaisten mahdollisuuksia osallistua (Sosiaalialan AMK-verkosto 2021).

Käsivarren seniorit ry oli kartoittanut heinäkuussa 2021 yhdistyksensä jäsenten halukkuutta digitaitojen kehittämiseen. Kiinnostuksensa digitaitojen kehittämiseen oli ilmoittanut 19 jäsentä. Tämän kartoituksen pohjalta käynnistettiin tämä opinnäytetyö.

Tämä opinnäytetyö kehittää ikäihmisten digiosaamista, opettaa Teams-ohjelman käyttämistä ja mahdollistaa ikäihmisille yhteiset etäkokoukset. Tavoitteena, että osallistujat opettelevat ensin Teams-kokousohjelman käytön, jos aikaisempaa kokemusta ohjelmasta ei ole. Opinnäytetyön toiminnallisessa osuudessa osallistutaan Käsivarren senioreiden yhteiseen kokoontumiseen Teams-yhteydellä itsekseen tai vaihtoehtoisesti yhdessä avustajan tai vetäjän kanssa. Etäkokouksia järjestetään kolme. Etäkokouksien tavoitteena on käynnistää jatkossa säännölliset jäsenten etäkokoukset.

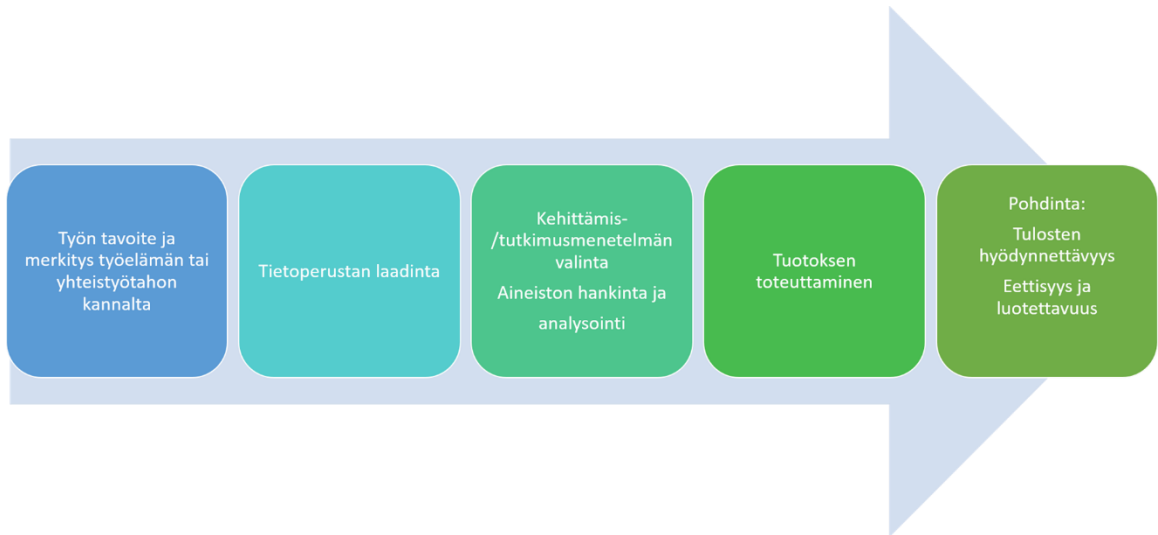
Tämä toiminnallinen opinnäytetyö etsii vastausta ikäihmisen näkökulmasta kysymykseen, Miten ikäihmiset ovat kokeneet etäkokoukset?

3.2 Opinnäytetyön metodologiset valinnat

Tämä opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö. Toiminnallisen opinnäytetyön tulos on konkreettinen tuote esimerkiksi tapahtuma, jonka päämäärä pyritään tuomaan esille visuaalisin tai viestinnällisin keinoin (Vilkkä & Airaksinen 2003, 51). Toiminnallisen opinnäytetyön tehtävänä on jonkin uuden luominen alalle. Toiminnallinen opinnäytetyö perustuu toimintasuunnitelmaan, jossa *“vastataan kysymyksiin, mitä tehdään, miten tehdään ja miksi tehdään.”* Toimintasuunnitelmaan liittyy lähtötilanteen kartoitus ja aiheen rajaaminen, jotka täsmentävät opinnäytetyön ideaa (Vilkkä & Airaksinen 2003, 26–27).

Tässä opinnäytetyössä on laadullinen eli kvalitatiivinen tutkimusasetus, jonka erityispiirteinä on aineiston kokoaminen todellisissa tilanteissa. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2007, 160). Laadullinen opinnäytetyö kuvaa osallistujan antamia merkityksiä sisäisille kokemuksille tutkittavasta aiheesta (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006). Tutkimuksessa voi käyttää yksilö- tai ryhmähaastatteluja, joiden kohdejoukko on valittu tarkoituksenmukaisesti (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 2007, 160). Monipuolisen tiedon saamiseksi opinnäytetyössä voi käyttää yksilöhaastatteluja ja ryhmähaastattelua yhdessä. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006).

Kehittämispainotteinen opinnäytetyö etsii ratkaisua opinnäytetyön avulla konkreettiseen jo olemassa olevaan tehtävään. (Lapin AMK:n opinnäytetyön opas). AMK:n opinnäytetyö kehittää verkosto-, vuorovaikutus ja yhteistyötaitoja sekä tutkimuksellista ja kehittävää työtettä ja ammatillisia taitoja ja tietoja. Kehittämispainotteinen opinnäytetyö kehittää ja arvioi tuotetta tutkimuksellisin menetelmin, jolloin tekijä työskentelee vastuullisesti eri tahojen kanssa yhteistyössä ja soveltaa taitoja ja tietoja käytännön asiantuntijana. (Lapin AMK 2020). Alla oleva prosessikuvaus kuvaa kehittämispainotteisen opinnäytetyön etenemistä.

Kuvio 4. Kehittämispainoitteisen opinnäytetyön prosessikuvaus (Lapin AMK)

Prosessin ensimmäinen kohta on “Työn tavoite ja merkitys työelämän tai yhteistyötahon kannalta”, joka tässä opinnäytetyössä tarkoittaa konkreettista toimintaa, jolla etsitään keinoja ratkaista toimeksiantajan määrittelemä kehittämistarve. Kehittämistarpeen selvittämiseksi asetetaan yhteistyössä toimeksiantajan kanssa selkeät tavoitteet sekä rajataan aihe. Aiheen rajaamiseksi asetetaan tutkimuskysymys (Hakala 2004, 62). Kehittämistarve vastaa toimeksiantajan toimintasuunnitelman tavoitteeseen. Tavoite ja tutkimuskysymys on määritelty tämän opinnäytetyön kohdassa 3.1.

“Tietoperustan laadinta” tarkoittaa tässä opinnäytetyössä erilaisia näkökulmia ja lähteiden kriittistä tarkastelua sekä ajantasaisten lähteiden käyttöä (Vilkkä & Airaksinen 2003, 72–73).

Kehittämisen-/tutkimusmenetelmän valinta tarkoittaa tässä opinnäytetyössä toiminnallista osuutta, jolla etsitään vastausta tutkimuskysymykseen. Aineiston hankinta ja analysointi” tarkoittavat tässä opinnäytetyössä yksilö ja ryhmähaastatteluja ja niiden litterointia. aineiston haastattelua, joka on litterointia. Litterointi on toiminnan ja puheen purkamista.

Aloituvaiheen jälkeen tulee suunnitteluvaihe, jonka tuotos on kehittämissuunnitelma. Aloitus- ja suunnitteluvaihetta ei voi suunnitella tarkasti, koska hankkeen osatekijät tarkentuvat tekemisen aikana. Kehittämissuunnitelmassa tulee olla ta-

voitteet, toimijat, vaiheet, ympäristö, avainhenkilöt, materiaalit, sekä tiedonhankintamenetelmät. Suunnitteluvaiheen jälkeen vuorossa on työstövaihe, tarkistusvaihe ja arviointi sekä viimeistelyvaihe. Kehittämishankkeen tulos voi olla malli, opas, toimintapäivä tai esite (Salonen 2019, 17–19).

3.3 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuseettinen neuvottelukunta (TENK) on laatinut tutkimuseettiset ohjeet, joiden mukaan tutkijan tulee toteuttaa tutkimus siten, että siitä ei aiheudu vahinkoa tutkittaville. Tutkimuksen tulee noudattaa TENKin laatimia hyvän tieteellisen käytännön ohjeita. Tieteen vapaus perustuu perustuslain 16 §:ään (Kohonen, Kuula-Luumi & Spoof 2019, 7).

Ammattikorkeakoulujen eettiset suositukset opinnäytetöille on koottu omaksi ohjeeksi. Lainsäädäntö, tiedeyhteisön kansalliset ja kansainväliset tutkimuseettiset suositukset, linjaukset ja periaatteet ohjaavat opinnäytetyöprosessia. Ammattikorkeakoulun opinnäytetyö noudattaa myös Arenen, Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvoston, suosituksia.

Tässä opinnäytetyössä osallistujilta on selvitetty etukäteen halukkuus osallistua opinnäytetyön toiminnalliseen osuuteen ja haastatteluihin. Osallistujille on kerrottu oikeus yksityisyyteen, joka tarkoittaa, että osallistuvat henkilöt eivät ole tunnistettavissa. Tutkimukseen osallistujat ovat tietoisia, että osallistujilla on mahdollisuus olla osallistumatta ja mahdollisuus keskeyttää osallistuminen.

Tutkijan osalta eettisyys ja luotettavuus tarkoittaa, että tutkija on perehtynyt tutkimuseettisiin ohjeisiin ja noudattaa niitä. Tutkija on perehtynyt aiheeseen ja tehnyt toimeksiantosopimuksen, suhtautuu tutkimukseen vakavasti ja tekee tutkimuksen luottamuksellisesti ja tietosuoja säännöksiä noudattaen sekä käyttää ajantasaisia lähteitä. Tutkija on ymmärtänyt, että opinnäytetyö on oppimista, joka edistää asiantuntijuutta ja työelämäntaitoja.

4 OPINNÄYTETYÖN KÄYTÄNNÖN TOTEUTUS

4.1 Opinnäytetyön toimintasuunnitelma

Mitä tehdään

Tässä opinnäytetyössä kehitetään Käsivarren seniorien digiosaamista. Osallistujista käytetään nimitystä Käsivarren seniorit. Toimeksiantajasta käytetään nimitystä Käsivarren seniorit ry. Opinnäytetyön aikataulu on kuvattu seuraavassa taulukossa.

Taulukko 2. Opinnäytetyön aikataulu

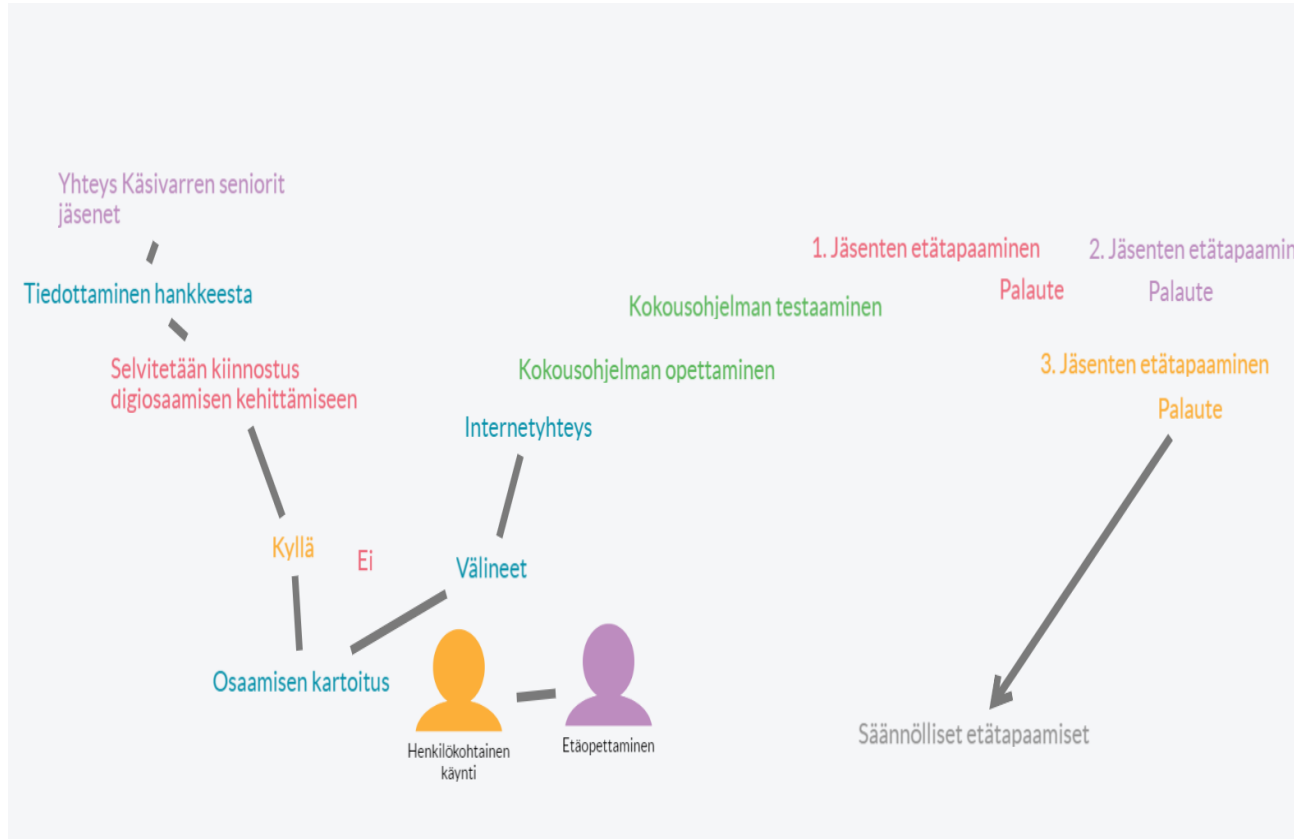
Sopimus opinnäytetyön toteuttamisesta Käsivarren seniorit ry:n hallituksen kanssa	Heinäkuu 2021
Osallistujien kartoitus	Syys-joulukuu 2021
Teams-ohjelman opettaminen opinnäytetyön toteuttamiseen osallistuville	Syys-joulukuu 2021
Yhteiset Teams-kokoontumiset	Tammi-helmikuu 2022
Haastattelut	Tammi-maaliskuu 2022
Opinnäytetyö valmis	Toukokuu 2022

Miten tehdään

Opinnäytetyön työstämisen aloitetaan keskustelemalla aiheesta toimeksiantajan kanssa sekä tutustumalla ikäihmisten digiosaamisen kehittämisestä tehtyihin opinnäytetöihin ja erilaisiin tutkimuksiin. Opinnäytetyön toteutukseen osallistuvat Käsivarren seniorit kartoitetaan puhelimitse Käsivarren seniorit ry:ltä saatujen yhteistietojen mukaan.

Teams-ohjelman osaaminen on edellytys opinnäytetyön toiminnallisen osuudessa järjestettäviin etäkokoontumisiin. Joten opetan osallistujille Teams-ohjelman osallistujien osaamistason mukaisesti. Kaikki osallistujat eivät opetusta tarvitse. Kokoontumisia pyritään järjestämään tämän opinnäytetyön puitteissa enintään kolme.

Opinnäytetyön toteutus tapahtuu prosessisuunnitelman piirroksen mukaisena, jotta prosessin konkreettinen toteuttaminen tulee selkeämmäksi. Prosessisuunnitelma on esitetty alapuolella olevassa kuviossa 4.

Kuvio 4. Prosessikaavio opinnäytetyön toteuttamisesta

Opinnäytetyö etenee prosessikaavion mukaisesti (Kuvio 4). Ensin otan yhteyttä puhelimitse 19 henkilöön, joiden yhteystiedot olen saanut Käsivarren seniorit ry:ltä. Nämä henkilöt ovat aikaisemmin ilmoittaneet kiinnostuksensa digitaitojen kehittämiseen. Puhelun yhteydessä kerron opinnäytetyöstäni ja tavoitteistani. Puhelun aikana kartoitan osallistujan kiinnostuksen olla mukana sekä osallistujan laitteen ja internetin toimivuuden. Puhelussa kartoitan myös käyttäjän mahdollisen aikaisemman kokemuksen Teams-kokousohjelmasta.

Miksi tehdään

Opinnäytetyön näkökulma on, että jokainen Käsivarren seniori voi halutessaan osallistua etätapaamisiin. Kaikkia halukkaita kannustetaan osallistumaan. *“Yhteys onnistuu, olen tukena ja opetan.”*

Käsivarren senioreiden opettaminen aloitetaan aakkosjärjestyksessä. Näin opin-
näytetyön toteuttamisessa näkyy yhdenvertaisuus ja tasa-arvo. Osallistujien on
mahdollista käyttää älykännykkää, tablettia, kannettavaa tietokonetta tai pöytä-
konetta. Sähköpostiin tulee linkki, jota klikkaamalla pääsee kokoukseen. 70 %:lla
Käsivarren senioreista on sähköpostiosoite.

4.2 Ensimmäinen Teams-etätapaaminen

Kaikilta osallistujilta löytyi sähköpostiosoite, vaikka muutama osallistuja ei ollut
sähköpostia käyttänyt. Ensin kävimme läpi osallistujan osaamisen sähköpostin
vastaanottamisesta. Lähetin osallistujalle linkin sähköpostiin ja linkin avulla osal-
listuja pääsi kokeilemaan kuvayhteyttä minulle. Ensimmäisen kuvayhteyden on-
nistui jokaiselta ja kannusti jatkamaan. Yhteyden saamisen jälkeen kävimme läpi,
miten Teams-ohjelma toimii ja sitten harjoiteltiin niin monta kertaa, että osallistuja
vakuuttui osaamisestaan. Yhteyden perusteena oli ”Neljä askelta etäyhteyteen”.
Ensimmäinen askel on ”Avaa sähköposti”, toinen askel on ”Klikkaa hiirellä säh-
köpostissa tullutta linkkiä”, Kolmas askel on ”Valitse yhteys selaimella” ja neljäs
askel on ”Kirjaudu sisään kokoukseen”.

Käsivarren senioreiden ensimmäisessä yhteisessä Teams-etäkokoontumisessa
oli mukana 16 osallistujaa (Ohjelma liite 1). Osallistujista 9 oli uusia Teams-oh-
jelman käyttäjiä, jotka olivat opetelleet Teams-ohjelman käyttämisen tämän opin-
näytetyön puitteissa. 7 osallistujaa oli käyttänyt Teams-ohjelmaa aikasemmin. Ti-
laisuuden ohjelmana oli kokoontua yhteen, kuulla haitarimusiikkia ja laulaa mu-
kana.

Teams-kokoontumisen vetonaula oli haitarinsoittaja, joka osaa myös laulaa. Lau-
lettavat laulut olivat osallistujilta ennen kokoontumista tulleita toiveita, joista hai-
tarinsoittaja valitsi vetäjän kanssa soitettavat kappaleet. Vetäjä oli kirjoittanut lau-
lujen sanat osallistujia varten. Laulujen sanat löytyivät sähköpostiin toimitetun lin-
kin kautta.

Laulun aikana mikrofonin piti olla kiinni, jotta ääni ei kiertänyt. Kaksi osallistujaa tuli kirjastolle minun kanssani, jotta saimme nämä yhteydet toimimaan. Ensimmäisen Teams-tapaamisen tavoitteena oli, että kaikki osallistujat pääsevät mukaan ja pysyvät linjoilla tilaisuuden ajan.

Ensimmäinen etätapaamisen jälkeen keskustelu järjestettiin Teams-yhteydellä ryhmäkeskusteluna. Ryhmäkeskusteluun oli kutsuttu 5 osallistujaa. Ryhmäkeskustelun tulokset esitellään kohdassa 4.4. Tulokset.

4.3 Toinen Teams-tapaaminen

Käsivarren senioreiden toisessa Teams-tapaamisessa oli paikalla 17 osallistujaa, joista edellisen kokoontumisen jälkeen koulutettuja uusia Teams-ohjelman käyttäjiä oli 7. Tapaamisen ohjelma koostui haitarimusiikista niin kuin ensimmäisellä kerralla (Ohjelma liite 2). Tähän tapaamiseen lähetin laulunsanat sähköpostilla, koska edellisellä kerralla kaikki eivät olleet laulunsanoja löytäneet. Tapaamisessa oli aiheena myös atk-osaajan puheenvuoro salasanoista. Puheenvuoron jälkeen osallistujilla oli mahdollisuus kysyä mieltä askarruttavia digiasioita. Lopuksi esitelin, miten tehdään etäostokset paikalliseen K-markettiin.

Keskustelin kahden etäkokoontumisen jälkeen, toimeksiantajani kanssa ja sovimme, että kolmatta etäkokoontumista emme järjestetä tämän opinnäytetyön puitteissa. Päädyimme ratkaisuun, koska opinnäytetyön tavoitteet olivat jo toiminnallisen osuuden kohdalla täyttyneet.

Toisen etätilaisuuden jälkeen keskustelu järjestettiin yksilökeskusteluna, johon osallistui 5 henkilöä, jokainen yksitellen. Yksilökeskustelujen tulokset esitellään opinnäytetyön kohdassa 4.4. Tulokset. Kaikki haastateltavat olivat osallistuneet etäkokoontumisiin. Haastateltavat valittiin yhteistyössä toimeksiantajani Käsivarren seniorit ry:n ohjaajan kanssa.

4.4 Tulokset

Opinnäytetyön tuloksia tarkastellaan opinnäytetyön tutkimuskysymyksen kautta. Tämän opinnäytetyön tutkimuskysymys on: Miten ikäihmiset ovat kokeneet etäkokoontumiset?

Tulosten saamiseksi järjestettiin ryhmä- ja yksilöhaastattelut. Kysymykset, tavoitteet ja malli tulosten käsittelystä ovat liitteenä (liite 3). Tulokset on yhdistetty tässä, koska molempien haastatteluiden tulokset olivat samansuuntaisia. Haastateltavia oli yhteensä 10. Kahdeksalla haastatteluihin osallistuneista ei ollut aikaisempaa kokemusta etäkokoontumisesta ja kaksi oli osallistunut etäkokoontumisiin aikaisemmin työelämässä tai toisen yhdistyksen toiminnassa.

Mikä etäkokoontumisessa oli hyvää?

Haastateltavat olivat tyytyväisiä siihen, että olivat oppineet etäkokoukseen osallistumisen ja Teams-ohjelman, vaikka olivat aluksi epäilleet omaa osaamistaan. Etäkokoontumiseen osallistuminen koettiin niin tärkeänä, että muita aikatauluja järjesteltiin, jotta osallistuminen oli mahdollista. Haastateltavat pitivät etäkokoontumisiin osallistumista helppona ja ohjelmaa mielenkiintoisena. Haastateltavat totesivat, että yhteisöllisyys on tärkeä osa etätapaamisia. Osa haastateltavista piti tärkeänä mahdollisuutta osallistua etäyhteydellä kotoa, koska perhetilanteen vuoksi ei olisi ollut muuta mahdollisuutta osallistua.

“Olipa mukava ja opettavainen tilanne.”

Haastateltavat arvostivat oppimistaan, koska etäkokoontumisissa tuntee olevansa samalla tasolla ja yhdenvertainen toisten osallistujien kanssa. Haastateltavat totesivat, että toimivat internet-yhteydet ovat olennainen osa etäkokoontumisen onnistumista. Osallistujat olivat tyytyväisiä, että teknologia toimi ja etäyhteydellä järjestetyt tapaamiset onnistuivat, sillä jokainen osallistuja pysyi etäyhteyksien ajan mukana.

”Yhteys oli toimiva. Syrjäkylissä yhteyden kapasiteetti ei riitä, jos kameratoiminto on päällä.”

Haastateltavat kuvasivat musiikkia etätapaamisissa jännitystä lieventäväksi ja keventäväksi. Haastateltavat kokivat, että haitarinsoitajan tuoma tunnelma ja huumori toivat etäkokoontumiseen leikillisyyttä. Seniorit olivat jo vuosia tehneet yhteistyötä etäkokoontumisessa esiintyneen haitarinsoitajan kanssa. Toinen etäkokoontuminen sisälsi esityksen salasanojen luomisesta. Salasanat todettiin haastatteluissa merkitykselliseksi ja tärkeäksi osaksi arjen digitaalisia taitoja. Myös kauppaostosten tekeminen etätilauksena oli yksi etäkokoontumisen aihe. Etänä ostoksilla käyminen koettiin tärkeäksi, kun tulee yllättäviä muutoksia arkipäivään sairauden vuoksi.

”En ole koskaan tilannut netistä. Olen aina ihmetellyt, miten se raha otetaan tililtäni, kun tilataan netistä.”

Valokuvat olivat hienot. Jatkossa voimme näyttää myös omia valokuviamme yhdistyksen tapahtumista.”

”Musiikki keventää ohjelmaa ja tuo rentoutta etätapaamisiin”

”Tapaamiset lisäävät tietoutta, sillä soittaja kertoo aina kappaleen historian, sanoittajan ja säveltäjän.”

”Luento salasanoista oli mielenkiintoinen, koska kouluttaja oli asiantuntija ja osasi kertoa selkeästi ja ymmärrettävästi.”

Kysymys 2: Mikä etäkokoontumisissa oli kehitettävää?

Haastateltavat toivat esille huolta siitä, että etäkokoontumiset syrjäyttäisivät kasvokkain tapahtuvat kokoontumiset. Haastateltavat esittivät käyttöön hybridimallia, jossa osa osallistujista tulisi kokoontumisiin etänä ja osa olisi yhdessä ko-

koontumispaikassa tai esiintyjä olisi etänä ja muut osallistujat kokoontuisivat yhdessä. Opinnäytetyön toteuttaminen herätti kiinnostusta ja nosti esiin esityksiä seuraavien kokoontumisten aiheista ja opittavista asioista. Haastateltavat kokivat, että osallistujien tulisi pitää puheenvuoroja etäkokoontumisissa, jotta Teams-ohjelman käyttäminen saisi varmuutta. Haastateltavien puheenvuoroissa tuli esille ajatus, että Käsivarren senioreilla olisi toimiva neuvontapiste, johon olisi helppo ottaa yhteyttä erilaisissa digiasioissa.

“Kaipaisin osallistujille netissä käyttäytymiseen koulutusta, sillä on hyvä oppia esiintyminen kameran edessä.”

“Monet ihmiset pelkäävät turhaan etäkokoontumisia.”

“Musiikki voisi tulla etäyhteydellä meidän kokoontumisiimme. Me haluamme tavata toiset seniorit livenä ja laulaa yhdessä.”

Kysymys 3: Tarvitaanko tällaisia etäkokoontumisia?

Kaikki haastateltavat kuvasivat etäkokoontumisia tarpeellisiksi. Säännölliset etätapaamiset nousivat keskusteluissa myös osallistujien tavoitteeksi. Opinnäytetyön toteuttaminen herätti kiinnostusta ja nosti esiin ehdotuksia seuraavien tapaamisten teemoiksi.

“Tuttu haitarinsoittaja oli hyvä vetonaula.”

“Tämä oli historiallinen hetki niin meille kuin myös soittajalle.”

”Oli kiva nähdä tuttuja.”

Kysymys 4: Millainen kokemus etäyhteys oli?

Jännittävä, mukava, tarpeellinen, kehittävä, opettava, positiivinen ja historiallinen hetki olivat haastateltujen kuvauksia etätapaamisista. Yksi osallistuja kiteytti yhteisen näkemyksen.

“Idea tällaisesta kokoontumisesta oli hyvä.” Tämä oli Ahaa-elämys.”

Haastateltujen kokemus oli, että jokainen osallistuja oli tasa-arvoinen. Ryhmäkeskustelussa osallistujat arvioivat etäkokoontumisia ja ennen kokontumista pidettyjä opetusyhteyksiä numeroarvosanalla. Etäkokoontuminen arvioitiin asteikolla 5–10. Etäryhmä antoi arvosanaksi 9.

“Johdit hienosti.”

“Olipa mukava ja opettavainen tilanne.”

“En tiedä miten olitte sen tehneet, mutta kaikki etäkokouksen osallistujat pysyivät kokoontumisen ajan paikalla.”

“Etäkokoontuminen lisää aivotyöskentelyä. Osaan painaa jo oikeita nappeja.”

“Ilman tukea en olisi selvinnyt.”

“Pitäisi olla lähellä joku henkilö, jolta voi kysyä heti, kun tulee ongelmia.”

Tulosten analysointi

Jokaisella tulee lain mukaan olla mahdollisuus käyttää yhdenvertaisesti digitaalisia palveluja. (Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta (306/2019). Tämän opinnäytetyön näkökulma oli, että jokainen Käsivarren seniori voi halutessaan osallistua etäkokoontumisiin.

Yhteenveto haastatteluiden tuloksista osoittaa, että osallistujat olivat tyytyväisiä etäkokoontumisiin, kokivat onnistumisen tunteen ja olivat tyytyväisiä osaamiseensa. Käsivarren seniorit ilmaisivat haastattelun tuloksena, että osallistujilla ja ohjaajalla oli uskallusta digitaitojen kehittämiseen. Hybridimalli oli Käsivarren se-

nioreiden esitys digiloikaksi, sillä myös niiden, jotka eivät jostain syystä käytä internettiä pitää pystyä olemaan mukana. Hybridimallissa osa osallistujista olisi etänä Käsivarren senioreiden kokoontumisissa ja osa olisi paikan päällä. Haastateltavien mukaan tasa-arvoisuus on tärkeä osa yhdistyksen toimintaa. Vaihtoehtoiset digipalvelut ovat tärkeitä. Tähän lopputulokseen on päätynyt myös tutkimus, jonka mukaan digipalveluille vaihtoehtoisia asiointipalveluja tarvitaan, koska osa ikääntyneistä ovat vaarassa syrjäytyä digipalveluista (Ahola & Hirvonen 2021).

Haastattelun aikana osallistuilta nousi ajatus, että digiosaamisessa tulisi olla mahdollisuus todentaa osaamisensa. Samaan ajatukseen on päätynyt myös Rivinen (2020), kun on esittänyt tutkimuksensa seurauksena suomalaisen koulutuksen kohderyhmien kohdentamista paremmin ikäihmisiin. Rivisen tutkimuksen ensimmäisenä suunnitteluperiaatteena on ikäihmisten omat tarpeet. Rivisen mukaan kaikki ikäihmiset voivat ilmaista tai tunnistaa, mitä haluavat oppia. Tutkimuksessa todetaan, että ohjaajan tulee herättää kiinnostus ja luoda tarpeita (Rivinen 2020). Käsivarren seniorit olivat ilmaisseet tarpeensa digitaitojen kehittämiseen jo ennen opinnäytetyötä Käsivarren seniorit ry:n tekemällä kyselyllä. Opinnäytetyön alussa oli valmiina 19 yhteystietoa Käsivarren senioreista, jotka olivat kiinnostuneita kehittämään digiosaamistaan. Opinnäytetyössä toteutuu myös tutkimuksessa kehitetty medialukutaidon geragogiikka, joka tarkoittaa tarpeiden pohjalta hienosäädettyä opetusta ja ohjausta (Rivinen 2020.)

Osallistujien yhteinen kokemus oli, että etäkokoontumista pelätään turhaan. Opinnäytetyön tuloksissa osallistajat pitivät tärkeänä matalankynnyksen pitämistä ohjaustilanteissa.

5 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

5.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyön johtopäätös on, että Käsivarren senioreista tuli etäkokousohjelman osaajia. Oppimisen mahdollisti selkeät ohjeet, kiireetön ohjaaja ja matala kynnys osallistumiseen. Jokainen oppija onnistui. Onnistumisen avaimena oli Käsivarren seniorireiden yksilölliset valmiudet käyttää ja ymmärtää digitalisuuden tuomia mahdollisuuksia, joka on yksi Rivisen tutkimuksen kahdeksasta suunnitteluperiaatteesta. Käsivarren senioreiden tarve oppia, leikillisuus ja musiikki (Rivinen 2020). Opinnäytetyön tavoitteet toteutuivat ja tuloksena on Käsivarren senioreille syksyllä alkavat säännölliset etäkokoontumiset.

Yhteishenki ja yhteisöllisyys olivat tämän opinnäytetyön onnistumisen avaimet. Käsivarren senioreiden digitaalisten taitojen kehittämiseen liittyi yhdessä tekeminen, osaamisen ilo ja onnistumisen kokemus. Haastattelujen aikana osallistujat esittivät kokemuksia oppimisen tunteesta. ”Ahaa-elämys” oli ryhmähaastattelun yhteinen näkemys oppimisesta.

Jokainen ihminen ei voi olla tai ei halua olla digiosaaja. Opinnäytetyö havahdutti miettimään niitä, jotka eivät esimerkiksi sairauden tai vamman vuoksi eivät voi osallistua etäkokoontumisiin. Haastattelujen aikana nousi keskustelua hybridimallista, jossa osa osallistujista olisi yhdessä yhteisessä kokoontumistilassa ja osa osallistuisi etäyhteydellä.

Ikäihmisten laitteisto ja internet-yhteys olivat eritasoisia. Älykännykän löytyminen melkein jokaiselta ikäihmiseltä tasoitti laitteiston ja internetin saatavuutta. Osallistujien kiinnostus ja tarve yksilölliseen ohjaukseen matalalla kynnyksellä oli haastattelujen perusteella tiedossa ennen varsinaisia etäkokoontumisia.

Toimeksiantajani Käsivarren seniorit ry:n näkökulmasta opinnäytetyöllä on merkittävä vaikutus jäsenten hyvinvointiin. Digitaaliset taidot ovat tärkeitä taitoja ikäihmisille, jotta kotona voi selvitä mahdollisimman pitkään.

Osallistujat kuvasivat kokemusta etäyhteyksistä positiiviseksi ja innostavaksi. Osallistujien kokemukset osoittivat, että kaikki eivät halua osallistua jatkossa etäkokoontumisiin yksin kotoa, etäkokoontuminen ei kiinnosta tai osallistuminen toimintarajoitteiden vuoksi ei ole mahdollista. Digiosaamisen taidot ovat ikäihmisillä hyvin eritasoisia. Digiosaaminen haastaa ohjaajat, sillä viranomaiset ovat hallintolain mukaan velvollisia neuvomaan palvelujensa käytössä. Yhteistyö atk-osaa-jan kanssa koettiin haastatteluissa uudeksi askeleeksi kohti yhteistyön kehittämistä.

Yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi tarvitaan yhdenvertaisia mahdollisuuksia. Ikäihmisten omia tarpeita haastatteluissa kuvasi ikäihmisen kokemus verkko-ostamisesta, jossa osallistujalle selkeni, miten raha siirtyy pankista verkko-ostamisen yhteydessä. Haastattelun aikana osallistujilta tuli esiin kokemus, että apua digitaitojen käyttämiseen tulee olla saatavissa juuri silloin, kun tulee ongelma.

5.2 Pohdinta

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli kehittää Käsivarren senioreiden digiosaamista, opettaa Teams-ohjelman käyttämistä ja mahdollistaa Käsivarren senioreille yhteiset etäkokoontumiset. Opinnäytetyö kehittää työtapoja, edistää hyvinvointia, tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta sekä edistää kansalaisten mahdollisuuksia osallistua.

Digitaidot ovat laaja käsite, joten opinnäytetyössä aihe rajattiin ikäihmisten digitaitojen kehittämiseen. Opinnäytetyö on toiminnallinen opinnäytetyö, jonka tavoitteena on Käsivarren senioreiden Teams-ohjelman oppiminen ja etäkokoontumiseen osallistuminen. Opinnäytetyön tutkimuskysymys oli, Miten ikäihmiset ovat kokeneet etäkokoontumiset?

Opinnäytetyön tuloksena oli yhteensä 26 osallistujaa kahdessa etäkokoontumisessa. 19 osallistujista ei ollut käyttänyt aikaisemmin Teams-ohjelmaa. Opinnäytetyö onnistui näyttämään kuinka matalankynnyksen kautta oppiminen tuo tulosta. Matalakynnys tarkoittaa tässä opinnäytetyössä ”Neljä askelta etäyhteyteen”. Ensimmäinen askel on ”Avaa sähköposti”, toinen askel on ”Klikkaa hiirellä sähköpostissa tullutta linkkiä”, Kolmas askel on ”Valitse yhteys selaimella” ja neljäs askel on ”Kirjautu sisään kokoukseen”.

Opinnäytetyössä on huomioitu työelämälähtöisyys, koska ikäihmisten osuus väestöstä kasvaa ja sosiaalialan työntekijän tulee osata auttaa lain määrittämässä asioissa kuten digiasiointi.

Työelämän kannalta tämä opinnäytetyö toteutti ajankohtaisia valtakunnallista suunnitelmia, lakia digitaitojen kehittämisestä ja hallitusohjelman tavoitetta, joilla tuetaan ikäihmisten osallisuuden edistämistä ja osallistumisen mahdollistamista. Työelämän kannalta opinnäytetyö oli laaja yhden henkilön toteutettavaksi. Käsivarren seniorit ry:n tulee jatkossa käyttää avuksi yhdistyksen osaamispääomaa tai löytää alueelta Valtiovarainministeriön Digiohjelman tarkoittama digituki (Digi- ja väestövirasto 2021).

Toiset käyttävät internettiä päivittäin ja toisilla puuttuu kiinnostus aiheeseen. Ryhmän yhteisissä kokoontumisissa korostui ilo tuttujen näkemisestä. Tilaisuuden lopussa saatoimme todeta, että kaikki osallistujat ovat pysyneet kiitettävästi mukana. Opinnäytetyö edisti digitaalisuutta osaksi normaalia toimintaa ja ohjasi ihmisten välistä vuorovaikutusta säännöllisiin tapaamisiin (Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2023).

Opinnäytetyön yksilöllinen tapa lähestyä osallistujia rohkaisi monia osallistujia mukaan. Viidentenä suunnitteluperiaatteena Rivisen (2020) tutkimuksessa on pehmeät ja sosiaaliset taidot omaavat ohjaajat. Rivisen (2020) tutkimuksen kolmas suunnitteluperiaate on erilaisten pedagogisten lähestymistapojen hyödyntäminen. Ikäihmisten opettamisessa tulisi käyttää erilaisia tapoja opettaa.

Tutkimuksen mukaan ikäihmisten etäkokoontumisissa on tärkeää edistää osallistujien keskinäistä vuorovaikutusta ja sosiaalisia verkostoja. (Rivinen 2020, 79). Haastatteluissa korostui tuttujen näkeminen ja yhdessä oleminen.

Opinnäytetyön näkökulma on, että jokaisella Käsivarren seniorilla on mahdollisuus osallistua etätapaamisiin. Ennen opinnäytetyön alkamista 19 Käsivarren senioria oli ilmoittanut kiinnostuksensa digitaitojen kehittämiseen. Tutkimuksen mukaan digiosaamiseen kannustaa ikäihmisen oma tarve. Digiosaamiseen tarvitaan yksilöllisiä valmiuksia, joita kutsutaan medialukutaidoksi. Tämän opinnäytetyön

kohdassa 2.2. on esitelty Rivisen tutkimusta, jossa on kehitetty kahdeksan suunnitteluperiaatetta ikäihmisten medialukutaidon kehittämiseen. Ensimmäinen suunnitteluperiaate on ikäihmisen oma tarve. (Rivinen 2020, 70–71).

Medialukutaito sisältää arjen digitaalisia taitoja, tietokoneen laitteiden käyttöä ja esimerkiksi viihteeseen, uutisiin ja pankkitoimintaan liittyviä taitoja. Tutkimus kannustaa kehittämään ikäihmisten yksityisyys- ja turvallisuuskykyjä (Rivinen 2020, 70–71).

Kun analysoin opetustilanteita, suurin haaste oli luottamuksen saaminen, koska koronatilanteesta johtuen opettaminen täytyi hoitaa etänä. Haasteena oli tehdä opetustilanteen ohjeistus niin selkeäksi, että tulos tuli heti eli etäyhteyden ottaminen onnistui jo ensimmäisellä etätapaamisella.

Opinnäytetyöni osoitti, että henkilökohtaisesti saatu digineuvonta kannustaa osallistumaan ja nostaa osallistujien itsetuntoa. Opinnäytetyön alussa olin suunnitellut ottavani hankkeeseen 19 osallistujaa, mutta lopulta etäkokouksissa oli yhteensä 26 osallistujaa. Tämän opinnäytetyön etu oli kiireettömyys. Järjestin aikataulun siten, että minulla oli aikaa jokaiselle osallistujalle. Yhdessä tekeminen toi tuloksia.

Valitsimme haastatteluihin eritasoisia digiosaajia. Haastattelut kirjoitin ylös ja purin heti haastattelutilaisuuden jälkeen. Haastatteluosuus toi yllättäviä ajatuksia ja antoi näkökulmaa Käsivarren senioreiden yhteisöllisyydestä. Ymmärsin, että positiivisuus on yhdistyksen toimivuuden salaisuus. Haastattelujen aikana selvisi, että aikaisempi puheenjohtaja oli tiedottanut yhdistyksen toiminnasta sähköpostilla niille, joilla sähköposti oli. Näin sähköpostin aikaisempi tunteminen helpotti opinnäytetyön toteuttamista.

Aluksi hanke tuntui hitaalta ja työläältä, mutta pian huomasin, kuinka positiivinen asenne oppimiseen Käsivarren senioreilla oli. Tavoitteena oli, että opinnäytetyöni tukee toimeksiantajani tarpeita. Käsivarren seniorit ry:n hallituksen rooli oli suuri opinnäytetyön onnistumisen tukemisessa. Opinnäytetyön toteuttamista helpotti, että olen puheenjohtajana Käsivarren seniorit ry:n toiminnassa mukana.

Opinnäytetyöni oli pilotti alueellaan ja näin tulokset ovat jatkossa muidenkin käytössä. Aineisto oli laaja, mutta tärkein osuus oli toiminnallinen toteuttaminen.

Opinnäytetyöni aihe oli motivoiva ja antoi mahdollisuuden syventää asiantuntemustani ja osaamistani. Opinnäytetyöni on ajankohtainen, sillä ikäihmisten osuus väestöstä kasvaa vuosi vuodelta. Ikäihmisten toimintakyvyn ylläpitämiseksi on löydettävä innovatiivisia ja uusia keinoja.

Kartoituksen tuloksena saatoin todeta, että osallistujat olivat hyvin eritasoisia. Kartoituksen kuluessa löysin jäsenten keskuudesta Teams-ohjelman osaajia ja sellaisia, joilla ei ollut ollenkaan Teams-osaamista. Totesin, että suunnitelmani jäsenten yhteisistä opetustuokioista ei toimi vaan melkein jokainen uusi Teams-ohjelman käyttäjä oli opetettava erikseen. Muutama jäsen ilmoitti, että ei ole halukas osallistumaan.

Opinnäytetyön aloitusvaiheessa ajattelin, että opettaminen on haastavaa. Nyt opinnäytetyön lopussa voin todeta, että opinnäytetyön toteuttaminen Käsivarren senioreiden kanssa antoi paljon ja vakuutti minut jatkamaan. Opinnäytetyöni toi lisäarvoa Käsivarren seniorit ry:lle. Käsivarren senioreiden säännölliset etäkohtaamiset alkavat tämän opinnäytetyön tuloksena.

Tein opinnäyttyötä työharjoittelun, koulun ja työn ohella. Prosessin haasteena oli sovittaa kaikki kalenteriin. Opinnäytetyön toiminnallinen osuus vei enemmän aikaa kuin olin aluksi suunnitellut. Ammatillinen kehitykseni näkyy teoreettisen tiedon lisääntymisenä ja tiedon soveltamisena käytäntöön. Pääsin opinnäytetyöni kautta tutustumaan ikäihmisten digitaitojen kehittämiseen.

Käsivarren senioreiden digitaitojen kehittäminen vaatii jatkoa, koska senioreiden digiosaaminen sujui joustavasti ja helposti. Käsivarren senioreille suosittelen osaamismerkkien suorittamista, jotta osaamisen voi todentaa. Opinnäytetyön jatkotutkimukseksi esittäisin Rivisen (2020) tutkimuksen tarkempaa tutkimista ja soveltamista pieneen yhdistykseen. Jatkotutkimusaiheena voisi olla myös mittareiden löytäminen pienille yhdistykselle, jotta pystytään selvittämään mikä merkitys yhdistysten työllä on digitaitojen kehittämiseen.

LÄHTEET

Ahola, N. & Hirvonen, J. 2021. Digitalisaation huipulla – ja reunalla. Verkkopalvelujen käyttö ja digisyrjäytyminen Helsingissä ja Suomessa. Helsingin kaupunki, kaupunginkanslia, kaupunkitieto. Tutkimuksia 2021:2. https://www.hel.fi/hel2/tietokeskus/julkaisut/pdf/21_04_16_Tutkimuksia%202_Hirvonen.pdf

Digi- ja väestövirasto 2021. Yritysten ja yhteisöjen digiosaaminen. Suosituksia digituen tarjoamisesta. <https://vm.fi/-/digituen-suositukset-julkaistu-kannustavat-panostamaan-digipalvelujen-ja-tuen-laatuun>

Dufva, M., Hellström, E., Hietaniemi, T., Hämäläinen, T., Ikäheimo, H-P., Lähdesmäki-Pekkinen, J., Poussa, L., Solovjew-Wartiovaara, A., Vataja & K. Wäyrynen, A. 2020. Sitran selvityksiä 171. Megatrendit koronan valossa, 60, 77 <https://www.sitra.fi/app/uploads/2020/10/megatrendit-koronan-valossa.pdf>

Hakala, J. Opinnäyteopas ammattikorkeakouluille 2004. Tampere:Gaudeamus, 62.

Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Keuruu: Otavan Kirjapaino Oy, 160.

Hoppania, H-K., Vilkkö, A. & Topo, P. 2021. "Se on mukavampi yhdessä tehdä". Elämänote-ohjelman osallisuus tutkimuksen tuloksia osa 2/2. Ikäinstituutti, 49. https://www.ikainstituutti.fi/content/uploads/2021/11/Elamanote-2_SAAV_5.pdf

Kimpimäki, S. 2022. Ikäihmistien ja näkövammaisten huomioiminen verkkosivuston käytettävyyden ja saavutettavuuden arvioinnissa ja kehittämisessä. Aalto-yliopisto. Diplomityö. Master's Programme in Computer, Communication and Information Sciences, 47. <https://aaltodoc.aalto.fi/handle/123456789/113647>

Kohonen, I., Kuula-Luumi, A. & Spoof, S-K. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019, 7. https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf

Koskinen, S. & Sainio, P. 2020. Toiminnanvajeiden kehitys iäkkäässä väestössä. Teoksessa Standberg, T. & Heikkinen, E. (toim.) Suomiko onnellisen vanhuuden maa? Helsinki: Into Kustannus oy, 54.

Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvuluista 980/2012. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120980>

Laki digitaalisten palvelujen tarjoamisesta 306/2019. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2019/20190306>

Lapin AMK:n opinnäytetyön opas. Viitattu 30.4.2022. <https://www.lapinamk.fi/fi/Opiskelijalle/Oppaat-ja-ohjeet/Opinnaytetyo>

Mäkinen, M. 2006. Digitaalinen voimistuminen ja kansalaisten osallisuus tietoyhteiskunnassa. Esimerkkejä verkossa julkaisevista paikallisyhteisöistä. Tampereen yliopisto. Tiedotusopin lisenssiaattitutkielma. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/76418/lisuri00039.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Nivala, E. & Ryyänen, S. 2019, 239. Sosiaalipedagogiikka. Kohti inhimillisempää yhteiskuntaa. 3.painos. Tallinna: Gaudeamus.

Nurmi J-E., Ahonen, T, Lyytinen, H., Lyytinen, P. Pulkkinen, L. & Ruoppila, I. Ihmisen psykologinen kehitys 2014. Jyväskylä: PS-kustannus 245, 248

Rivinen, S. 2021. Developing Media Literacy Geragogy For Older People trough Design-based Research. Lapin yliopisto: Akateeminen väitöskirja, 97, 102, https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/64891/Rivinen_Su-sanna.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkkojulkaisu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaristo. Viitattu 24.4.2022 <https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/viit-tausohje.html>

Salonen, K. 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen opinnäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Turun ammattikorkeakoulu. <https://julkaisut.turkuamk.fi/isbn9789522163738.pdf>

Sitra 2019 Kohti osaamisen aikaa. 30 yhteiskunnallisen toimijan yhteinen tahtotila elinikäisestä oppimisesta, Sitran selvityksiä 146. 18-20
<https://www.sitra.fi/app/uploads/2019/02/kohti-osaamisen-aikaa.pdf>

Sosiaalialan AMK-verkosto 2021. Viitattu 12.5.2021. <https://www.sosiaaliala-namkverkosto.fi/sosiaalialan-tutkinnot-ja-kompetenssit/>

Sosiaali- ja terveysministeriö 2020. Kansallinen ikäohjelma vuoteen 2030. Tavoitteena ikäkyvykäs Suomi. Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:31, 37 https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162462/STM_2020_31_j.pdf?sequence=4&isAllowed=y

Sosiaali- ja terveysministeriö ja kuntaliitto 2020, Laatusuositus hyvän ikäänymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2023, Tavoitteena ikäystävällinen Suomi, Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:29. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162455/STM_2020_29_J.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Tilastokeskus 2021. Väestön tietotekniikan käyttötutkimus.
https://www.stat.fi/til/sutivi/2021/sutivi_2021_2021-11-30_tie_001_fi.html

Tilastokeskus 2021. Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestöennuste. https://tilastokeskus.fi/til/vaenn/2021/vaenn_2021_2021-09-30_tie_001_fi.html

Tuomi, J. 2007, 14. Tutki ja lue. Johdatus tieteellisen tekstin ymmärtämiseen. Jouni Tuomi ja Kustannusosakeyhtiö Tammi. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy

Törrönen, M., Hänninen, K., Jouttimäki, P., Lehto-Lundén, T., Salovaara P. & Veistilä, M. 2016. Vastavuoroinen sosiaalityö. 4. muuttumaton painos. Tal- linna:Gaudeamus.

Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003, 16-27, 72-73. Toiminnallinen opinnäytetyö. Jy- väskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Wessman, J., Erhola, K., Meriläinen-Porras, S., Pieper, R. & Luoma, M-L. 2013. Ikääntynyt ja teknologia – Kokemuksiani teknologian käytöstä. KÄKÄTE-tutkimuksia 2/2013, 45-47 Helsinki: Kopio Niini Oy

Väyrynen, S., Kostamo-Pääkkö, K. & Ojaniemi, P. 2015. Mitä löytyi? Teoksessa Väyrynen, S. Kostamo-Pääkkö, K. & Ojaniemi, P. (toim.) Sosiaalityön yhteisöllisyyttä etsimässä. Painettu EU:ssa, 322.

Liite 1.

Ohjelma Käsivarren seniorit ry:n etäkokoontuminen 8.2.2021 klo 17.30-18.30

Etäyhteys avautuu tuntia ennen ja 16.30–17.30 voitte testata yhteyksiä.

Klo 18.30 Hankkeenvetäjä toivottaa kaikki tervetulleeksi ja kertoo tilaisuuden käytännön järjestelyt. Tilaisuus nauhoitetaan, mikäli nauhoitus sopii kaikille.

Jokainen voi aukaista mikrofonin, kun puhuu, muuten mikrofonit pidetään kiinni. Kuvaa voi käyttää päällä, jos yhteys on hyvä. Musiikin aikana kuvat kannattaa sulkea, jotta esiintyjä näkyy kaikille.

Laulunsanoja varten on toimitettu linkki Google dociin. Jos laulunsanat eivät avaudu, voit ilmoittaa minulle, niin voin lähettää sähköpostiin.

Klo 18.35 Alkaa musiikki. Haitarinsoittaja esittelee jokaisen kappaleen, kun kappale vaihtuu ja soittaa.

Kappaleet ovat: Kappaleet ovat Lumiperhonen, Kotiseutu Pohjolassa, Sininen huivi ja Luotan auringonnousuun.

Musiikin jälkeen katsotaan valokuvaesitys

Lopuksi vetäjä lausuu runon ja osallistujat voivat antaa palautetta.

Tilaisuus loppuu klo 18.30

Liite 2.

2. Kokoontuminen 21.3.2022 klo 17.30-18.30

Etäyhteys avautuu tuntia ennen eli alkaen 16.30-17.30 voitte testata yhteyksiä.

Klo 18.30 Hankkeenvetäjä toivottaa kaikki tervetulleeksi ja kertoo tilaisuuden käytännön järjestelyt. Tilaisuus nauhoitetaan, mikäli nauhoitus sopii kaikille.

Jokainen voi aukaista mikrofonin, kun puhuu, muuten mikrofonit pidetään kiinni.

Kuvaa voi käyttää päällä, jos yhteys on hyvä. Musiikin aikana kuvat kannattaa sulkea.

Laulun sanat on toimitettu sähköpostiin. Jos et saa laulunanoja, voit ilmoittaa minulle, niin voin lähettää sähköpostiin.

Haitarinsoittaja aloittaa klo 17.35

Kappaleet ovat Lapin Tango, Sininen huivi, Lennä mun lempeni laulu ja Metsäkukkia.

Musiikin jälkeen kuullaan esitys "Millainen on turvallinen salasana"

Hankkeenvetäjä näyttää, Miten tavaroita voi tilata netin kautta K-market Muoniontorilta. Tavarat tuodaan kotiin tai pussin voi hakea kaupasta

Tilaisuuden lopussa mahdollisuus puheenvuoroon.

HAASTATTELUKYSYMYKSET

Haastattelukysymysten kautta etsitään vastauksia opinnäytetyön tavoitteiden toteutumiseen.

Tavoite 1: Kehittää ikäihmisten digiosaamista,
Tavoite 2: Opettaa ikäihmisille Teams-ohjelman käyttäminen
Tavoite 3: Mahdollistaa ikäihmisille yhteiset etäkokoukset
Tavoite 4: Kehittää työtapoja ja konkreettisia keinoja osallistua
Tavoite 5: Edistää tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta
Tavoite 6: Edistää hyvinvointia ja kansalaisten mahdollisuuksia osallistua
Tavoite 7: Edistää yhteisöllisyyttä, opastaa, kannustaa ja rohkaista osallistumaan yhteiseen

Ryhmä- ja yksilöhaastattelujen kysymykset:

Kysymys 1. Mikä etäkokouksissa oli hyvää?

Kysymys 2: Mikä etäkokouksissa oli kehitettävää?

Kysymys 3: Tarvitaanko tällaisia etäkokouksia?

Kysymys 4: Millainen kokemus etäyhteys oli?

Opinnäytetyön tutkimuskysymys: Miten ikäihmiset ovat kokeneet etäkokoukset?

Malli haastattelun purkamisesta

Mikä etäkokoontumisessa oli hyvää?

Haastattelun vastaus:	Vastaa opinnäytetyön tavoitteeseen
Musiikki keventää ohjelmaa ja tuo rentoutta	Edistää hyvinvointia,
Tämä oli historiallinen hetki niin meille kuin haitarinoittajalle	Edistää hyvinvointia, tasa-arvoa,
Tuttu haitarinoittaja oli vetonaula	Edistää konkreettisia keinoja
Etäasiointi sai vahvistusta, kun kauppatilaukset tehtiin	Edistää kansalaisten osallistumista
Asialuento salasanoista, jossa kouluttaja asiantuntija. Luento oli selkeä ja ymmärrettävä	Edistää yhdenvertaisuutta, kansalaisten osallistumista
Olipa mukava ja opettavainen tilanne	Edistää oppimista

Mikä oli kehitettävää?

Hybridimalli -> musiikki etäyhteydellä osallistujat yhdessä paikassa	Edistää kansalaisten osallistumista
Säännölliset etäkokoontumiset ->	Edistää yhdenvertaisuutta, kansalaisten osallistumista
Neuvontapiste -> ohjaus helposti saatavissa	Edistää yhdenvertaisuutta, kansalaisten osallistumista
Valokuvat -> yhdistyksen tapahtumat näkyviin	Edistää kansalaisten osallistumista